

Witold Hensel, Wojciech Dzieduszycki

Kruszwica, pow. Inowrocław.
Stanowisko 4a

Informator Archeologiczny : badania 8, 175-176

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRUSZWICA, pow. Inowrocław
Stanowisko 4

Zakład Archeologii Wielkopolski
Instytut Historii Kultury Material-
nej PAN w Warszawie

Badaniami kierował prof. dr Witold Hensel. Autor
sprawozdania mgr Wojciech Dzieduszycki. Drugie
podgrodzie wczesnośredniowieczne, osada z okre-
su halsztackiego.

Badania skoncentrowano na odcinku północnym wału obronnego pod-
grodzia. Jednym z celów badań było uchwycenie głównych założeń konstruk-
cyjnych wału i jego zasięgu. Konstrukcje wałowe odsłonięto w wykopach o
łącznej powierzchni 3 arów. Stwierdzono, że pod budowę wału w tej częś-
ci stanowiska wykorzystano naturalne wzniesienie terenu i na jego kulmi-
nacji zastosowano konstrukcję skrzyniową zalegającej w partii spągowej
na warstwie niwelacyjnej. Do tej części wału przytykały od północy stopy
o konstrukcji rusztowej. Jeden z nich ponadto wzmocniony przegrodą z be-
lek i w partii podwalinowej umocniony przez dębowe haki. Za nimi wznie-
siono ławę z jednego stosu rusztowego.

Odsłonięto także szereg obiektów związanych z osadnictwem ludnoś-
ci kultury lużyckiej okresu halsztackiego. Jamy te grupowały się na kulmi-
nacji wzgórza otaczając je pierścieniem. Były to obiekty o kolistym zary-
sie i miąższości dochodzącej do 50 cm. W jednej z nich odkryto pod wars-
twą muszli małży dwa bezładnie wrzucone, niekompletne szkielety ludzkie.
Obok jednego z nich odkryto graniasty grocik brązowy.

KRUSZWICA, pow. Inowrocław
Stanowisko 4a

Instytut Historii Kultury
Materialnej PAN
w Warszawie

Badaniami kierował prof. dr Witold Hensel. Autor
sprawozdania mgr Wojciech Dzieduszycki. Finanso-
wał IHKM PAN. Pierwszy sezon badań. Wczesno-
średniowieczna osada przyrodowa, średniowieczne
fortyfikacje ziemne.

Przeprowadzono wykopaliska na terenie przylegającym do północnej
części stanowiska 4 o łącznej powierzchni 3 arów. Prace wykopaliskowe
ujawniły istnienie w XIV-wiecznej fosy związanej gotyckim zamkiem na sta-
nowisku 2. Fosa ta o szerokości około 12 m i zachowanej głębokości do 2,5 m.
przecięła końcową partię wczesnośredniowiecznego wału obronnego /stano-
wisko 4/. Ściany jej wzmocnione były dębowymi palami, przytrzymującymi

złożoną z 4-5 belek konstrukcją ograniczającą.

Kontynuując badania w kierunku północnym uchwycono w odległości 15 m od wału podgrodzia - na obszarze 1,5 ara, ślady zabudowy drewnianej. W jej obrębie odkryto 3 budynki o zrębowej konstrukcji ścian o powierzchni około 10 m². Wewnątrz obiektów zalegała 10-15 cm warstwa mocno ubitej trzciny. Nie stwierdzono występowania w ich obrębie palenisk. Budowle te od strony południowej przylegały do ulicy z belek i dranic sosnowych. Nadopisanymi konstrukcjami zalegała 10 cm warstwa osadowa przesycona szczątkami malakologicznymi. Prawdopodobnie jest to pozostałość części gospodarczej osady /z początku względnie 1 połowy XII w./ o czym mogłaby świadczyć podana powyżej charakterystyka tych budowli a także fakt, iż w rozsypisku jednej z nich odkryto szkielet konia.

ŁĄD, pow. Słupca

Muzeum Archeologiczne
w Poznaniu

Badania prowadziła mgr Maria Zeylandowa, Aleksandra Lipińska, Krystyna Lutowa. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Poznaniu. Jedenasty sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne /VIII-XIII/.

Badania prowadzone były na terenie grodu.

1/ System obronny grodu. Poszerzono ubiegłoroczny wykop, w którym odkryto płaszcz kamienny, ułożony w regularne rzędy, równoległe do kierunku przebiegu wału. Dotarto do pierwszych warstw drewna zachowanych w postaci dość dobrze widocznych smug. Dotychczas /w innym wykopie, w gdzie stwierdzono identyczną konstrukcję kamienną/ nie robiono przecięcia przez wał kamienny. Badania na tym wykopie i nad tym zagadnieniem nie są zakończone.

2/ Kontynuowano badania na arze 169, znajdującym się w najwyższej części grodziska. Odkryto tam 17 szkieletów /dalszy ciąg cmentarzyska/ z których kilka wyposażonych było w kabłączki skroniowe i pierścionki.

Nad szkieletami występowała warstwa ciemnej ziemi z dużą ilością ceramiki. Odkryto też ostrogę z 4-graniastym kolcem. Tylko w przypadku dwóch szkieletów udało się zaobserwować, iż są wkopane w warstwę zalegającą nad nimi.

W odległości około 800 m na północ od grodziska, na tzw. Suchej Górze, małym wydmywym wyniesieniu położonym również w pradolinie Warty, zrobiono sondaż, odkrywając dwie jamy z ceramiką "grubej roboty" o formach nawiązujących do okresu wpływów rzymskich.